

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת קרח תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
21:21	20:25	* 19:33	
21:18	20:22	19:31	ת"א
21:22	20:26	19:35	חיפה
21:18	20:22	19:31	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 19:13

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת קרח תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריד" - חומש במדבר

1 מושב לצים - זה קורח .....

פרשה למעשה:

5 שאלות על התורה ועל נותנה .....

9 נס מיוחד שלא היה כמוהו .....

13 במחיצת השכינה - הכל פורח ומשגשג! .....

17 עומקה של הכרת הטוב .....

18 סופו של רודף הכבוד .....

מושב לצים - זה קורה

שאידיע לאלמנה עלובה שהיתה גרה בשכנותי. שתי בנות היו לאותה אלמנה, וכל רכושה היה שדה אחת קטנה שממנה התפרנסו שלושתן.

החלה האלמנה לחרוש את השדה, אמר לה משה: "היזהרי שלא תחרשי בשור וחמור יחדיו, שכך ציווה הקב"ה: 'לא תחרש בשור ובחמור יחדו'" (דברים כב, י).

כשבאה לזרוע, אמר לה משה: "היזהרי שלא תזרעי שדך כלאים".

באה לקצור, אמר לה משה: "היזהרי להניח לקט שכחה ופאה". אחרי כל הטורח שטרחה - אם נפלה לה שיבולת או חבילת שיבולים, לא יכלה להרימן! ולא עוד, אלא שאפילו פינה שלימה של

ויקהל עליהם קרח את כל העדה (במדבר טז, יט).

במדרש (ילקו"ש פרשת קורח רמו תשנ) מובא: "ובמושב לצים לא יִשָּׁב" (תהילים א, א) - זה קורח, שהיה מתלוצץ על משה ואהרון.

מה עשה? כינס עליהם כל הקהל, שנאמר 'ויקהל עליהם קורח את כל העדה', התחיל לומר לפניהם דברי ליצנות".

קורח אסף את האנשים והקים מפלגה חדשה.

ומה היה מצע המפלגה? מה אמר להם קורח כאשר הקהיל אותם? - "התחיל לומר לפניהם דברי ליצנות".

אמר להם: שמעו ואספר לכם מעשה

"קורח השתמש

בדמגוגיה זולה

והוליד את אנשיו

שנלל"

את הבכורות, שכך ציווה הקב"ה: 'פֶּלֶּ
הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרָךְ וּבְצִאֲנֶךָ...
תִּקְדְּשֵׁנִי לְה' אֱלֹהֶיךָ' (דברים טו, יט).
סבלה האלמנה צערה ונתנה לו את
הבכורות.

אחר כך, כשבאה לגזוז את הצמר
שלהן, שוב בא אהרון ואמר לה:
"עלייך לתת לי את ראשית הגז, שכן
אמר הקב"ה 'וְרֵאשִׁית גִּזְ צִאֲנֶךָ תִּתֶּן
לוֹ' (דברים יח, ד)".

ראתה האלמנה שאינה יכולה להיפטר
מהחייבים שמחייבים אותה משה
ואהרון, והחליטה לשחוט את
הכבשים. אך כששחטה אותן, שוב
בא אהרון ואמר לה: "תני לי את הזרוע
הלחיים והקיבה". אמרה האלמנה:
"אם בשחיתתן של הכבשים לא

שיבולים הורה לה משה להותיר
לעניים!

וכשסוף סוף סיימה לקצור ובאה
לשים את הדגן באוצר, אמר לה משה:
"עלייך לתת תרומה, מעשר ראשון
ותרומת מעשר".

האלמנה סבלה בדומיה ועשתה ככל
אשר ציווה עליה משה, אך החליטה
שלא כדאי לה להחזיק בשדה
ולהתחייב בכל הטורח והחייבים
האלה. מוטב שאמכור את השדה,
אמרה לעצמה, בכסף שאקבל
תמורתו אקנה לי כבשים, ומהצמר
שאגזוז מהן - נתפרנס אני ושתי
בנותיי.

קנתה שני כבשים, והנה כשעמדו
ללדת, בא אהרון ואמר לה: "תני לי

ועוד, הרי במדבר אכלו כולם את המן, וכלל לא נדרשו לדאוג למזונותיהם.

ומאחר והיה להן מן שירד מן השמים, מדוע רעבו ללחם?

ואף על פי שכולם הבינו שהדברים לא היו ולא נבראו, בכל זאת - היו רבים שקיבלו אותם!

צא ולמד את כוחם של דברי לשון הרע וליצנות, שאף על פי שיודע השומע שאינם נכונים - בכל זאת הם חודרים לליבו!

על כך אמרו בעלי המוסר: ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות. כאשר מדברים עם אדם דברי טעם והיגיון, יכול הוא למצוא סברות לדחותם, אך עם הליצנות קשה להתווכח...

ככל שתכחיש ותסביר ותשכנע, לא תצליח למחות את רישומה של הליצנות. ברגע ש"היה כתוב בעיתון!" - דבר לא יועיל...

גם כיום ישנם אנשים שאינם חוששים לשקר, להגזים ולנפח כל מאורע בכלי

נפטרתי מהם, אעשה את הכל חרם ונראה מה יאמרו כעת!"

מיד אמרה: "הרי הן עלי חרם". בא אהרון ואמר: "כולו שלי, שכך אמר הקב"ה: "כָּל חָרֵם בְּיִשְׂרָאֵל לַיהוָה" (במדבר יח, יד). נטל והלך לו, והניחה בוכה היא עם שתי בנותיה...

"אלו המעשים שעושים משה ואהרון אחיו", אמר קורח, "והכל הם תולים בקב"ה..."

ומדוע מכנים חז"ל את סיפורו של קורח 'דברי ליצנות'?

משום שהכל בדה מליבו! הלא המעשה שסיפר מעיד על עצמו שכלל לא היה, שהרי עם ישראל היו עדיין במדבר ושם לא היה להם מקום כלל, לא לחרישה ולא לזריעה - "לא מקום זרע ותאנה וגפן ורימון" ... "א"כ איך יתכן שהיתה לאותה אלמנה שדה? ועוד, הרי לא התחייבו בתרומות ומעשרות אלא כשנכנסו לארץ ישראל!

לשאול אותן את משה? אתה מתקשה
בדבר הלכה? בוא ותברר.

אך קורח נקט בדרך של ליצנות: בית
מלא ספרים, האם חייב הוא במזוזה?
טלית שכולה תכלת - חייבת בפתיל
תכלת? וכך, בדרך זו, הקהיל סביבו
את כל עדתו.

התקשורת והעיתונות, ואחרי שההמון
'בולע' את דברי ההסתה, הם
מפרסמים, במקרה הטוב, התנצלות
קטנה על פליטת הקולמוס...

קורח השתמש בדמגוגיה זולה והוליד
את אנשיו שולל.
אם היו לקורח שאלות, מדוע לא בא

ט"ז בתמוז תשפ"ב

יום הישועות

יום הילולת
רבינו חיים בן עטר זיע"א
ה"אור החיים" הקדוש

תרמו לטובת אחזקת התורה
במוסדות "אור החיים", ותזכו בתפילה לישועה
על ציונו של "האור החיים" הקדוש ביום ההילולא
ע"י מרן ראש הישיבה הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א
השליחות שלכם לברכה והצלחה ולכל הישועות
לתרומה ומסירת השמות:

1-800-20-20-11

שאלות על התורה ועל נותנה

בה, ואינן פוטרות את הבית, ושתי פרשיות שבמזוזה פוטרות את הבית? "אמר לו [קורח למשה: מכאן ראייה ש]דברים אלו לא נצטווית עליהם, אלא מליבך אתה בודאם. הדא הוא דכתיב: 'ויקח קנר' (במדבר טז, א)".

לכאורה, קורח יכול היה לשאול קושיות רבות נוספות על התורה, כגון: מדוע שבת חלה דוקא ביום השביעי ולא ביום אחר? ...

אכן, ייתכן שבאמת היו לקורח שאלות לא רק לגבי ציצית ומזוזה, אלא על כל התורה כולה. והשאלות שהוזכרו במדרש לא ללמד על עצמן בלבד הוזכרו, אלא ללמד על הכלל כולו באו.

זָכְרוּן לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזְרַע אֱהָרֹן הוּא לְהִקְטִיר קִטְוֹת לְפָנָי ה' וְלֹא יִהְיֶה כְּקִנְחָ וְכַעֲדָתוֹ כִּפְאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד מֹשֶׁה לּוֹ (במדבר יז, ה).

במדרש (תנחומא ד) מובא: "אמר לו קורח למשה רבנו: משה, טלית שכולה תכלת, מהו שתהא פטורה מן הציצית? אמר לו משה: חייבת בציצית. אמר לו קורח: טלית שכולה תכלת אינה פוטרת עצמה, ארבעה חוטין יהיו פוטרין אותה?"

"בית מלא ספרים, מהו שיהא פטור מן המזוזה? אמר לו משה: חייב במזוזה. אמר לו: כל התורה כולה מאתיים שבעים וחמש פרשיות יש

תְּהִיָּה עִם ה' אֶלְקֵיךָ" (דברים יח, ג).

ממה נבעו שאלותיו של קורח?

כשאדם, חס ושלום, אינו רוצה לשמוע בקול ה', הוא מתחיל עם שאלות... לא עצם השאלות מפריעות לו. גם אם ישיבו לו בבהירות על כל קושיותיו ויסבירו לו מהי תכליתו של פתיל התכלת ומה מטרת המזוזה - זה לא ישנה לו מאומה!

שורש השאלות הוא, כי אינו רוצה לשמוע לציווי ה', והוא גם מפסיק להאמין במשה עבדו וחולק עליו.

בזה שחלק על משה עבד ה', הוא נבדל והתרחק גם מה' ומכלל ישראל, שכן נאמר: "וַיֵּאֱמִינוּ בָהּ" וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוֹ" (שמות יד, לא) אין מציאות כזו, שאדם ישאר מאמין בה', כאשר אינו מאמין במשה עבדו.

מי שאינו מאמין בשליחו של הקב"ה, אינו מאמין בה'!

בתורה יש כלל: "שלוחו של אדם כמותו". כלל זה נלמד מהפסוק:

קורח שאל על התורה בכללותה ועל הקב"ה, שהוא נותן התורה.

כשאדם מתחיל לשאול שאלות על הקב"ה - זה סופו! הוא נבדל מהקב"ה! לכן אמר הקב"ה: "הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אֶתֶם כְּרֹגַע" (שם טז, כא).

הנביא ישעיהו אומר: "הֵיטְפָאֵר הַגִּרְזֵן עַל הַחֵצֵב בּוֹ" (ישעיה י, טו), וכי ייתכן שהגרזן יתפאר על בעליו? וכי ייתכן שקורח יקשה על הקב"ה? הרי הקב"ה הוא יוצרו, הוא בעליו, ומי הוא קורח בסך הכל?!

משל למה הדבר דומה, ישנם כיום מחשבים משוכללים, מדהימים ביכולת הביצוע הגבוהה שלהם, אך היעלה על הדעת שהמחשבים הללו ירגישו עצמם 'חכמים' יותר מבני האדם שיצרו אותם במו ידיהם?...

כך גם האדם, ככל שיהיה פיקח ונבון, עדיין אינו רשאי לחלוק על התורה שהיא יצירתו של הבורא אלא לנהוג באמונה תמימה, בבחינת "תָּמִים

תורה". ומבארים: חביבים עלי דברי חכמים יותר מהמצוות האמורות בתורה.

העובר על דברי חכמים במזיד חייב מיתה, וזה חמור ממי שעובר על דברי תורה.

ולכאורה, עניין זה תמוה: הרי הכלל הוא שספיקא דרבנן לקולא וספיקא דאורייתא לחומרא, ולפי זה, לכאורה, דברי תורה חמורים מדברי חכמים?

התשובה היא, שאת כלל זה של "ספק דאורייתא לחומרא" קבעו חז"ל! נמצא, שכל החומרה של כלל זה היא רק כיון שהחכמים קבעו זאת, כדי לעשות גדר לתורה, ולכן מי שיפרוץ את הגדר יענש במוות, כמו שכתוב: "וּפְרֹץ גְדֵר יִשְׁכָּנוּ נָחֲשׁ" (קהלת י, ח).

"וְשִׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קָהָל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל" (שמות יב, ו) - וכי כל ישראל שוחטין? אלא מכאן ששלוחו של אדם כמותו.

תלמידי החכמים הם שלוהיו של הקב"ה, וכאשר הם מצווים עלינו, נחשב כאילו הוא יתברך מצווה את הדבר הזה.

חז"ל (ברכות ד ע"ב) מתבטאים בצורה חריפה ביותר נגד מי שאינו שומע בקול תלמידי חכמים ואומרים: העובר על דברי תלמידי חכמים חייב מיתה!

נאמר בגמרא (עבודה זרה, לה, א): מאי "כי טוֹבִים דִּדְיָהּ מִיִּין" (שיר השירים א, ב)? כי אתא רב דימי אמר: אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: ריבונו של עולם, ערבים עלי דברי דודיך יותר מיינה של

כדי שהאויב לא יחדור פנימה. אם אדם ינסה לפרוץ את הגדר של משמר המלכות, הם יהרגו אותו על אתר!

הרי אדם זה לא נשמע רק לחיילים פשוטים ולא עבר על דברי המלך, ומדוע עונשו כה חמור?

אולם כל בר דעת מבין, שאדם הפורץ את גדר הגבול, מסכן את המדינה כולה, ואף את המלך.

כך גם חכמינו, הם אלו השמים את הגדר השומרת על התורה, הם יודעים כיצד לשמר את התורה בדורותיהם, ומי שמזלזל בדבריהם פורץ את דברי התורה ופוגע בתורה ובקב"ה.

לכן ציוותה התורה לדורות הבאים: "ולא יהיה כקורח" - שלא נחלוק, חס ושלום, על תלמידי החכמים ושנדע לכבדם, כי זהו היסוד לתורה כולה!

מספרים על רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, שהמלך חיבבו מאוד וביקש ממנו לתרגם לו חלק מדברי חכמים.

כשהגיע לדברי הגמרא, כי העובר על דברי חכמים חייב מיתה - לא הבין זאת. הלא העובר על לאו מהתורה אינו חייב מיתה, ואיך יכול להיות שחכמים החשיבו את דבריהם יותר מאשר את דברי ה', דברי התורה?

הסביר לו רבי יהונתן: מלך בשר ודם גוזר ציוויים מסוימים וחותרם עליהם. אם אדם עבר על ציווי של המלך מכים אותו ומכניסים אותו לבית הסוהר לזמן מסוים.

המלך מעמיד משמר מיוחד של חיילים, שתפקידו לשמור על הגבול

נס מיוחד שלא היה כמוהו

במהלך ההיסטוריה התרגשו רעידות האדמה אדירות ורועשות, שבמהלכן האדמה פצתה את פיה ובלעה ערים שלמות על יושביהן שנקברו מתחת פני הקרקע. אולם כדי להוכיח את צדקת משה רבנו אירע נס מיוחד שהתבטא בכמה מופתים חד פעמיים: ראשית, נפתחה האדמה ולאחר מכן היא התחילה לשאוב בכוח את קורח ובניו, כמו אדם השותה משקה, עד שספגה אותם אל קירבה לתהומות. ולא עוד אלא שאפילו החפצים של קורח ובניו, שהיו בסוף מחנה ישראל

וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעָתֶם כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת ה' (במדבר טז, ל).

לאחר שמשה כילה לומר את דבריו, פצתה הארץ את פיה ובלעה את קורח ובני משפחתו, את בתיהם ואת כל אשר להם.

היתה זו בריאה מיוחדת שנבראה מששת ימי בראשית, כדי להענישם בעונש משונה בו לא נענש אף אדם עד כה.

ט"ו בתמוז תשפ"ב

יום הישועות

יום הילולת
רבינו חיים בן עטר זיע"א
ה"אור החיים" הקדוש

תרמו לטובת אחזקת התורה
במוסדות "אור החיים", ותזכו בתפילה לישועה
על ציונו של "האור החיים" הקדוש ביום הילולת
ע"י מרן ראש הישיבה הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א
השליחות שלכם לברכה והצלחה ולכל הישועות

לתרומה ומסירת השמות:

1-800-20-20-11

הָאָרֶץ" נרמז, כי קורח ובניו לא נקברו מתים באדמה, אלא נותרו בחיים וזעקו: "משה ותורתו אמת ואנחנו בדאים".

וזהו שנאמר: "וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סְבִיבְתֵיהֶם נָסוּ לְקִלְמֵם כִּי אָמְרוּ פֶן תִּבְלָעֵנוּ הָאָרֶץ", כלומר, הם שמעו את קולם של קורח ובניו הבוקע מעמקי האדמה, וקול זה גרם להם לנוס משם.

הגמרא (סנהדרין קי ע"א) מביאה את סיפורו של רבה בר בר חנה, שפעם אחת היה הולך בדרך ופגש סוחר ישמעאלי שאמר לו: "בוא ואראה לך את המקום שבו נבלעו קורח ובניו באדמה".

הלך רבה בר בר חנה בעקבות הישמעאלי, והלה הראה לו שני נקבים

שזולים ביד אחרים, ואף מחט זעירה שהיתה בבעלות קורח ובניו - נמשכו באורח פלא אל פי האדמה ונבלעו בשאול תחתיה!

מלבד זאת התרחש מופת נוסף שלא אירע מעולם. פעמים רבות אירע שהארץ נבקעה ברעידת אדמה וערים שלימות שקעו מטה ונעלמו כלא היו, אבל לאחר זאת פתחי האדמה נותרו פעורים והתמלאו במים.

אולם כאן, תיכף כשסיימה הארץ את מלאכתה ובלעה את קורח, בניו ורכושם עד המחט הקטנה ביותר - חזרה הארץ ונסגרה ולא נודע כי באו אל קירבנה, כפי שנאמר: "וַיִּירְדוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם תַּיִם שְׂאֵלָה וַתִּכַּס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיִּאֲבְדוּ מִתּוֹךְ הַקְּהָל!"
ובמאמר הכתוב: "וַתִּכַּס עֲלֵיהֶם

אפילו ענוה שכזו, להיות שפל עד
עפר, גם היא נחשבה בעיניהם כגאוה
וכהתנשאות.

משום כך, לא נותר להם אלא לרדת
מתחת לפני האדמה...

באחד הימים הזדמנו לבית דינו של
רבי מאיר שמחה מדוינסק, בעל ה"אור
שמחה" זצ"ל, שני אנשים שהתנצחו על
חלקת אדמה קטנה.

זה אומר כולה שלי - וזה אומר כולה
שלי. לזה אין עדים ולזה אין עדים.

המריבה הרקיעה שחקים, והרב לא
יכול היה לברר את סלע המחלוקת
ולפשר בין הניצים, אשר כל אחד מהם
תבע את כל הקרקע בשלמותה
לעצמו.

פנה אליהם רבי מאיר שמחה ואמר:
"ברצוני לראות את הקרקע שעליה
אתם מתנגחים!"

בעלי הדין תמהו בליבם במה תועיל
ראיית הקרקע לפסיקת הדין, אולם

באדמה המעלים עשן מיתמר.

לקח הישמעאלי גיזת צמר, שרה
אותה במים, הושיב אותה על ראש
רומחו והעביר אותה מעל הנקבים.
וראה זה פלא! למרות שהצמר היה
לח ממים, הוא נחרך מחמת החום
היוקד שבקע מעמקי האדמה.

אמר הישמעאלי לרבה בר בר חנה:
"הקשב, מה אתה שומע?"

הטה רבה בר בר חנה את אוזנו לאדמה
ושמע את קורח ובניו צועקים: "משה
אמת ותורתו אמת ואנו הבדאים!"

פעם שאלו את רבי זולף מסטריקוב
זצ"ל מדוע נענשו קורח ובניו בעונש
כה משונה ונבלעו בשאול האדמה?

השיב רבי זאב וולף, כי משה רבנו היה
נמוך וקטן בעיניו מכל האדם אשר על
פני האדמה, כלומר שהיה מגיע ממש
עד עפר.

ועם כל זאת, טענו כנגדו קורח ובניו:
"ומדוע תתנשאנו על קהל ה'" (טו, ג), כי

"התכופתי אל האדמה ואמרת לי לה: הנה פלוני טוען כי את שלו, ובעל דינו עומד על דעתו וטוען אף הוא כי את שלו, ומה את אומרת, למי את שייכת?" אמרה לי האדמה: 'אני לא של האחד וגם לא של השני, אלא להיפך, שניהם שייכים לי, שהרי בבוא היום, לאחר מאה ועשרים שנותיהם, עתידים הם להיטמן בתוכי!'..."

הבינו השניים את הרמז המחוכם, ועד מהרה הסכימו להתפשר ביניהם וליישב את ההדורים...

חזקה עליהם בקשתו של רבי מאיר שמחה והם הובילו אותו לאדמת המחלוקת בלא אומר ודברים.

כאשר הגיע רבי מאיר שמחה למקום, התכופף ארצה ועשה עצמו כלוחש לאדמה ומאזין בקשב רב לדבריה. הביטו בעלי הדין בעיניים משתאות במעשיו התמוהים ושאלו בפליאה: "איזו שיחה מנהל כבוד הרב עם האדמה!?"

אמר להם רבי מאיר שמחה בהטעמה:

ט"ו בתמוז תשפ"ב

יום הישועות

יום הילולת
רבינו חיים בן עטר זיע"א
ה"אור החיים" הקדוש

תרמו לטובת אחזקת התורה
במוסדות "אור החיים", ותזכו בתפילה לישועה
על ציונו של "האור החיים" הקדוש ביום ההילולא
ע"י מרן ראש הישיבה הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א
השליחות שלכם לברכה והצלחה ולכל הישועות
לתרומה ומסירת השמות:
1-800-20-20-11

במחיצת השכינה - הכל פורח ומשגשג!

במצרים, שמטה אהרון בלע את מטות החרטומים, שנאמר (שמות ז, יב): "וַיִּבְלַע מִטֵּה אֶהֱרֹן אֶת מִטֹּתָם" - גם כאן, כשמשה רבנו הכניס את כל המטות למשכן - מטה אהרון בלע את מטות הנשיאים, וכשהוציאו החוצה - חזר ופלטם.

לפיכך בתחילה כתוב: "וּמִטֵּה אֶהֱרֹן בְּתוֹךְ מִטֹּתָם" - בכתיב מלא, עם ו', ואילו בהמשך כתוב: "וַיִּצָא מִטֵּה אֶת כָּל הַמִּטֹּת" - חסר ו', לפי שבלעם מטה אהרון.

רק אחר שפלטם, שב משה וְהִתְזַרְזוּ פְּנִימָה, ואז "פָּרַח מִטֵּה אֶהֱרֹן... וַיִּצָא פָּרַח וַיִּצֹץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים".

וְהִנֵּה פָּרַח מִטֵּה אֶהֱרֹן לְבֵית לְוִי וַיִּצָא פָּרַח וַיִּצֹץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים (במדבר יז, כג).

מכוח מה זכה אהרון שדווקא מטהו יפרח?

אומר ה"מאור ושמש": 'מטה' מלשון הטייה. אהרון הטה והשפיל עצמו, לכן זכה שהקב"ה יגביהו.

אתה רוצה לזכות לגדולה? תשפיל את עצמך! וכך אמרו חז"ל (עירובין יג ע"ב): "כל המשפיל עצמו - הקדוש ברוך הוא מגביהו".

במדרש תנחומא מובא, שכפי שאירע

ואז, כשהשיבו פנימה והניחו לפני השכינה כשהוא לבדו - מיד "וַיֵּצֵא פָּרַח וַיֵּצֵץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׂקָדִים".

פלאי פלאים!

חז"ל (מדרש אגדה פרשת תרומה פרק כז) אמרו, שכשאמר הקב"ה למשה לבנות את המזבח מעצי שטים, אף שגם הורה לו לצפות אותו נחושת, מכל מקום ציפוי הנחושת היה דק, כעובי דינר, ומשה התיירא.

"אמר לפניו: ריבונו של עולם, אמרת לי (ויקרא ו, ו) 'אֵשׁ תָּמִיד תִּזְקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֵּה'. אין האש מבערת את הנחושת ושורפת את העצים?

"אמר הקדוש ברוך הוא: המידות האלו הן אצלכם, שמא הם לְפָנַי? הסתכל כמה מלאכים לְפָנַי והם של אש, שנאמר (תהלים קד, ד) 'מִשְׁרָתָיו אֵשׁ לְהֵט', וכמה אוצרות של שלג ושל אש מעורבבים זה בזה, שנאמר (שם קמח, ח) 'אֵשׁ וּבָרָד שְׁלֵג וְקִטּוֹר', וכן מים יש, שנאמר (שם ד) 'שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם' - ולא המים

והדבר טעון ביאור: בשלמא במצרים היה צורך להפגין בפני פרעה, עמו ומכשפיו, את עליונותו ושליטתו של הקב"ה עליהם, אולם כאן מדוע היה צורך בבליעת המטות האחרים? מדוע לא די היה בכך שמטה אהרון פָּרַח, בניגוד למטות הנשיאים שלא פרחו!

התשובה לכך היא:

אם המטות היו נשארים, ולא נבלעים - לא היתה מציאות כזאת שהם לא יפרחו! לא יתכן שדבר ימצא לפני השכינה ולא יפרח!

לכן, בכדי שמטות הנשיאים לא יפרחו - היה עליהם להיבלע בתוך מטה אהרון, לבל יהיו גלויים לפני השכינה.

אלא, שאז נוצרה בעיה למטהו של אהרון: כיון שמטות הרשעים היו בלועים בתוכו - הוא עצמו לא יכול היה לפרוח, בחינת "אוי לרשע אוי לשכנו"...

משום כך הוציאו משה החוצה, כדי שיפלוט מתוכו את מטות הרשעים.

מלאכים של אש - היה לך להישרף!
ועוד, כשהיית בא אצלי, ואני 'אֲשׁ
אֶכְלָה', שמא נכווית? ואף מזבח
העולה: לא הנחושת מתבער, ולא
העצים נשרפים".

גם "מתים" מקבלים חיות כשהם
במחיצתו של הקב"ה. "וְאַתָּה מְחַיֶּה
אֶת בְּלֹם" (נחמיה ט, 1).

גם בן אדם שסבור "הֲאֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ" -
יכול להיכנס לבית ה' ולפרוח,
"שְׂתוּלִים בְּבֵית ה' בְּחֶצְרוֹת אֱלֹקֵינוּ
יִפְרִיחוּ".

כאמור, גם מטות הנשיאים היו
פורחים לו הם היו חשופים וגלויים
לשכינה הקדושה, והסיבה שהם לא
פרחו היתה משום שהיו בלועים בתוך
מטה אהרון, והבליעה הזאת יצרה

מכבים את האש ולא האש אוכלת
המים, ומפני שאמרתי לך 'אֲשׁ תִּמְיֵד
תִּנְקֹד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִּכְבֶּה' אתה
מתירא שמא ישרפו העצים?

"מתים נכנסים לפני ויצאו חיים,
שנאמר: 'וַיֵּצֵא פָּרַח וַיִּצֶץ צִיץ'. ארזים
ששלח חירם, מלך צור, למלך שלמה
למלאכת בית המקדש, הריחו
משכינתו של מלך עולם והרטיבו
העצים ועשו פירות, שנאמר (תהלים צב,
יד) 'שְׂתוּלִים בְּבֵית ה' בְּחֶצְרוֹת אֱלֹקֵינוּ
יִפְרִיחוּ', וכך היו עושים תמיד פירות,
עד שעמד מנשה והכניס את הצלם
לבית קודש הקודשים, ונסתלקה
השכינה ויבשו הפירות. מתים נכנסים
לְפָנַי - ויצאו חיים, ואתה מתירא
שמא ישרפו העצים?

"וממך היה לך ללמוד: כשהיית נכנס
בתוך מחיצות של אש, ומהלך בתוך

מוסר".

"שב ולמד בכל יום מוסר, בנעימה ובשפתיים דולקות, ותסתלקנה מעליך הצרות", יעץ לו המשגיח. ואכן אותו אברך התחיל ללמוד מוסר, רכש לעצמו יראת שמים ומידות טובות, וחיייו השתפרו לבלי הכר.

דא עקא, "וַיֵּרָא מְנַחֵה כִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ כִּי נַעֲמָה" ... באה הרווחה וַיִּכְבֵּד לְבוֹ, ולאט לאט, בהדרגה, הפסיק את לימוד המוסר, עד שהפסיק לחלוטין.

הפסיק ללמוד - חזרו הצרות!

רק אז הבין כי לימוד המוסר מרפא את הכל. חזר ללמוד - והצרות הסתלקו!

כשאדם לומד מוסר הוא מתקרב לקב"ה, וכשנמצאים במחיצת השכינה - פורחים ומשגשגים!

חייץ בינם לבין מקור הקדושה והפריחה.

לצערנו הרב, ישנם היום רבים וטובים ש"בלועים" בתוך המכשיר... המכשיר הזה יוצר חייץ בינם לבין הקדושה, ומשום כך רואים אותם דועכים מיום ליום...

אם אך תוסר החציצה - נוכל לראותם פורחים ומתעלים.

אברך אחד הגיע למשגיח של ישיבת פוניבז', רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, ותינה באוזניו על צרות הרודפות אחריו, צרה אחר צרה, והוא מבקש עצה מה עליו לעשות?

"האם אתה לומד מוסר בכל יום?" שאלו המשגיח.

"לא" השיב. "אני לומד תורה, אך לא

עזמקה של הכרת הטוב

הגמרא (מכות יא ע"א) אומרת, שאמותיהם של הכהנים הגדולים היו מביאות אוכל ומתנות לרוצחים בשגגה המצויים בעיר מקלט, כדי שלא יתפללו על הבן שלהן (הכהן הגדול) שימות, שהרי דין רוצח בשגגה שעליו להישאר בעיר מקלט עד מות הכהן הגדול.

האוכל והמתנות שהביאה אם הכהן, יצרו ברוצחים חובה של טובת הנאה והכרת הטוב, ולכן לא היו יכולים להתפלל מעומק הלב ובלב נשבר על מות הכהן הגדול.

וַיִּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם לֹא חָמוֹר אֶחָד מֵהֶם נְשָׂאתִי (במדבר טו, טו).

מה הקשר בין טענת "לא חמור אחד מהם נשאתי" לבקשת "אל תפן אל מנחתם"?

וכי אם היה לוקח מהם, לא יכול היה להתפלל לה' שלא יפן אל מנחתם?

אלא, שאכן כן - אילו היה משה רבנו לוקח מעם ישראל משהו, הוא היה חייב להם טובת הנאה והכרת הטוב, ולא יכול היה להתפלל בלב נשבר ומכל ליבו שתהיה להם רעה!

ט"ז בתמוז תשפ"ב

יום הישועות

יום הילולת
רבינו חיים בן עטר זיע"א
ה"אור החיים" הקדוש

תרמו לטובת אחזקת התורה

במוסדות "אור החיים", ותזכו בתפילה לישועה על ציונו של "האור החיים" הקדוש ביום ההילולא ע"י מרן ראש הישיבה הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א שליחות שלכם לברכה והצלחה ולכל הישועות

לתרומה ומסירת השמות:

1-800-20-20-11

סופו של רודף הכבוד

אבל זה לא רק נגד משה רבנו, אלא נגד כל התורה כולה. כי מאבק במשה רבנו, הוא מאבק נגד התורה.

עצם המחשבה שמשה רבנו בדה מליבו את המינויים הללו, היא כפירה בתורה, שהרי "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע", כפי שאומר התנא במשנה ראשונה בפרקי אבות.

כל התורה כולה, מסורה לנו ממשה רבנו, שקיבל אותה מהקב"ה בהר סיני, ומי שכופר ואומר שיש מילה אחת בתורה שלא נאמרה למשה רבנו בסיני, הריהו כופר בכל התורה כולה.

לכן, טענתו של קורח שמשה רבנו בדה מליבו את המינויים השונים,

פִּי כָל הָעֵדָה בָּלֶם קְדָשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וַיִּמְדוּעַ תִּתְּנֵנִשְׂאוּ עַל קַחַל ה' (במדבר טו, ג).

קורח יצא לחלוק על משה רבנו מסיבה אחת ויחידה: הוא לא קיבל את הכבוד, שלדעתו היה ראוי לו.

משה רבנו לא מינה אותו למשרה בכירה, כפי שחשב שמגיע לו. העובדה שכל המינויים היו על פי הקב"ה ולא מבחירתו של משה רבנו, לא שכנעה את קורח, שהיה בטוח כי משה רבנו מינה את כולם על פי הבנתו.

בגלל אותה פגיעה שבכבודו, היה קורח מוכן לקחת ראשי סנהדראות, גדולי עולם, ולהחדיר בהם שנאה כלפי משה רבנו.

לעילוי נשמת

מרדכי בן אסתר ז"ל

אחד מבני ישי למלך: "אַל תִּבְט אֶל מְרֵאָהוּ וְאֶל גְּבַהַּ קוֹמָתוֹ כִּי מְאַסְתִּיהוּ, כִּי לֹא אֲנֹשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם, כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיִם וְהוּא יִרְאֶה לְלֵבָב."

כלומר, האדם נמדד על פי טוהר הלב ולא לפי מראהו, וזה אומר שאין לו סיבה להרגיש חשוב יותר בגלל מראה חיצוני.

חז"ל מלמדים אותנו אף יותר מכך: לא המראה של האדם ולא תוארו הם הנותנים לו את החכמה. לעיתים היופי דווקא מפריע להחכים.

בהקשר לכך מביאים חכמינו (תענית ז ע"א) את המעשה ברבי יהושע בן חנניה ובת הקיסר:

רבי יהושע היה חכם גדול ודבריו היו נשמעים, לפיכך היה נשלח לעיתים קרובות אל הקיסר ומעביר אליו את דברי גדולי ישראל.

עם כל חכמתו, לא היה רבי יהושע יפה מראה, והדבר הפריע לבת הקיסר עד שאמרה לו: "אי חכמה מפוארה בכלי

היא כפירה ביסוד היסודות של תורה מסיני.

ממה נובע הצורך הזה בכבוד עד שמעוור את עיני האדם ומעוות את שכלו?

הגורם לרדיפת הכבוד הוא הגאווה. אדם גאה רואה את עצמו טוב מאחרים וחשוב מהם וכתוצאה מכך הוא מצפה שכולם יכבדו אותו בהתאם.

מה מביא את האדם להתגאות על הזולת?

הגמרא אומרת (סנהדרין לח ע"א): בשלושה דברים אדם משתנה מחברו: בקול, במראה, ובדעת.

ישנם בני אדם שמרגישים עליונות על חבריהם בשל קול יפה יותר, מראה טוב יותר או שהם חושבים שהם חכמים יותר ויש בכך סיבה להתגאות.

אך הקב"ה בעצמו לימד אותנו בנביא (שמואל א טז, ז) כי התנאים החיצוניים אינם סיבה להתגאות. וכך אומר ה' לשמואל הנביא כאשר בא למשוח

מכוער!"

שאל אותה: "היכן שומר אביך המלך את היין? בכדים של חרס?"

"ודאי!" ענתה, "וכי במה נשמור את היין?"

"לפי חשיבותכם היה מתאים שתשמרו את היין בכלי זהב וכסף!" ענה לה רבי יהושע בהיגיון.

מיד הלכה ואמרה זאת לאביה ועל פי בקשת הנסיכה, כל היין המלכותי שהיה בכדי חרס הועבר לכדי זהב וכסף. לאחר זמן קצר התברר שכל היינות החמיצו.

פנה הקיסר לבתו וברר: "מי היה השוטה שאמר לך להעביר את היין לכדי זהב?"

"היה זה רבי יהושע בן חנניה, החכם הגדול שהינך מעריך כל כך!" ענתה הנסיכה.

הוזמן רבי יהושע אל הארמון ונשאל: "מדוע הורית לבת הקיסר להעביר את היין לכדי זהב?"

נענה ואמר: "בת הקיסר שאלה אותי

שאלה ועניתי לה בשאלה! היא תמהה איך תתכן חכמה מפוארה בכלי מכוער ואני שאלתי אותה איך יתכן שאת היין שומר המלך בכדי חרס..."

הבין הקיסר את מה שביקש רבי יהושע ללמדה אך שאל את ידידו החכם: "והלא ישנם אנשים יפים רבים שהחכמה מתקיימת בהם!"

ענה לו רבי יהושע: "אילו היו יפים פחות, היתה חכמתם מתקיימת בהם יותר!"

למדנו מכאן דבר מפליא: היופי מפריע לחכמה להיקלט באדם!!!

מדוע? "וְאֵת צְנוּעִים חִקְמָה" (משלי יא, ב), התורה הקדושה הולכת אצל הענוים והצנועים.

לכן, מי שמטפח את היופי החיצוני ומחשיבו, לעיתים היופי דווקא מפריע להחכים, קשה לו להיות צנוע ועניו ומשום כך קשה לו יותר לגדול בתורה!

נאמר בפסוק (איוב כח, יב): "וְהִחְכְּמָה מֵאֵין תְּמַצָּא", וביארו המפרשים

מיוחדת, גבורה ועושר, אולם ברוב ענוותנותם הם עצמם לא החשיבו את

המעלות האלו!

הם עבדו על עצמם כל כך עד שבעיני עצמם היו חסרי כל מעלה חיצונית!

וזהו התנאי הרביעי שמביאה הגמרא: "ועניו"! מי שבנוסף למעלות החיצוניות הוא גם עניו, עליו ישרה

הקב"ה את שכינתו!

משה רבנו היה עניו מכל אדם והוא לא החשיב כלל את גבורתו הגדולה ואת קומתו הנאה ועושרו הרב. וכך זכה להיות אדון הנביאים, גואלם של ישראל.

בפרשיות אלו ראינו כמה גדולה מעלת הענוה וכמה עלינו להתרחק מן הגאווה אשר היא מפסידה לאדם את חכמתו.

קורח נכשל ואבד מן העולם בשל גאוותו שהביאה אותו לחפש כבוד, ולעומתו משה זכה למעלה גדולה דוקא בגלל היותו עניו מאוד.

שחכמת התורה מתקיימת כאשר האדם מרגיש 'אין'.

זו הסיבה שילדים צעירים מפליאים בחכמה, בעמקות ובזיכרון מיוחדים כי בדרך כלל, אין להם עיסוקים חיצוניים אחרים המונעים מהתורה להיקלט במוחם.

לאחר שראינו בחז"ל כי החכמה מתקיימת יותר במי שאין לו מעלות חיצוניות נבחן את הנאמר בגמרא (נדרים לח ע"א) על משה רבנו:

"אמר רבי יוחנן: אין הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו אלא על גיבור ועשיר וחכם ועניו, וכולן ממשה".

לכאורה דברים אלו סותרים. כאן אמרו שהקב"ה משרה שכינתו רק על מי שיש לו מעלות של גבורה ועושר, אם כן, איך ניתן לומר שמי שאינו כן - דוקא בו תתקיים החכמה?

התשובה פשוטה ומפליאה: אין כאן כל סתירה! למשה ולשאר הנביאים אכן היו מעלות גדולות של חכמה

ואף יותר מזה, גם מה שנראה לנו כהישג שלנו אינו סיבה לגאווה!

בחור יושב בשיעור ושואל שאלה טובה או מתרץ תירוץ חזק, האם מתאים שיתגאה בכך? עלינו לזכור כי גם החכמה ניתנה לנו מה', כדברי הפסוק: "פִּי ה' יִתֵּן חִכְמָה מִפִּי דַעַת וּתְבוּנָה" (משלי ב, 1).

הקב"ה נתן לי את מתנת הזיכרון, את האפשרות להתרכז בלימוד ולהבין נכון, את החכמה לשאול כעניין ולהשיב כהלכה. בזכות כל המתנות האלה יכולתי להגיע להישגים בלימודים! ומה לי כי אתגאה???

הכל מאיתו יתברך וכל הכישורים האלה אינם שלי! הקב"ה הפקיד אותם בידי! אם נזכור זאת לא נבוא לידי גאווה, להיפך, כל המתנות האלה שקיבלנו מה' יעזרו לנו להתעלות יותר ולמלא את תפקידנו, אך בתנאי שלא ניחם אליהן חשיבות בפני עצמן.

ולכן, אל לנו לזלזל בכלים שהקב"ה העניק לנו כי עלינו לעבוד את ה' בכל הכוחות והיכולות שניתנו לנו, וזו נוכל

האדם הגאה מחשיב את מעלותיו ואת יכולותיו, אולם האמת היא שאת הכל קיבל מאת ה' ואינו יכול לזקוף לזכותו את הצלחותיו.

עלינו לזכור כי מטרת בואנו לעולם היא לעבוד את ה' ולתקן את נשמתנו. אדם שקיבל במתנה כישורים מסוימים או מעלות חיצוניות כמו יופי וחרן, חכמה או עושר, מוטל עליו להשתמש בכל אלו לעבודת ה'.

ומה לו כי יתגאה על חברו שאינו מוכשר כמוהו או מראהו נאה פחות? האם החכמה שייכת לו? שמא העושר שנתן לו ה' מובטח בידו לעולם?

הרי הקב"ה נותן לכל אדם את הכלים הנחוצים לו למילוי תפקידו בעולם, כאותם פועלים הנדרשים לבצע עבודה מסוימת, ואין לפועל מקום להתגאות בכלי זה או אחר שקיבל לצורך השלמת המשימה.

המחשבה שצריכה ללוות אותנו היא: קיבלתי מה' מתנות כדי להשתמש בהן לעבודתו יתברך, וכי שייך שאתגאה בדבר שאינו שלי?

התזמורת היה אחד מגדולי המנצחים בעולם.

כדי להגיע לקונצרט, היה הגנרל צריך לטוס לצידה השני של ארצות הברית, אלא שכאשר הגיע לשדה התעופה התברר לו כי הטיסה האמורה להגיע לאותה מדינה, מלאה לחלוטין ואין מקומות פנויים.

האיש לא ויתר, ופנה בדרישה להנהלת החברה שימצאו לו מקום פנוי.

ככל שניסו להסביר לו שכל המקומות תפוסים, הוא התעקש על שלו תוך שהוא מצביע על דרגתו הגבוהה בצבא, ועל חובת חברת התעופה למצוא לו מקום ויהי מה, אפילו על ידי סילוקו של נוסע אחר מהטיסה.

בלית ברירה עלו נציגי החברה על המטוס, והורו לאחד הנוסעים לרדת ממנו. הנוסע ניסה להתווכח בטענה

להגיע לתיקוננו ולהשלמת תפקידנו בעולם.

רדיפת הכבוד, עלולה להוציא את האדם מהעולם, ואם בשל כבוד אמיתי או מדומה, מעורר האדם מחלוקת, סופו קלוקל וריקבון.

שמעתי סיפור מרתק לאלו בושות יכול האדם להגיע, כאשר רודף הוא אחר הכבוד:

הסיפור הוא על גנרל בכיר בצבא האמריקאי, מעוטר באותות מלחמה בשל הצלחותיו בצבא - שהיה רודף כבוד מאין כמוהו. מי שרק נדמה היה לו שפגע בכבודו, רע ומר היה גורלו.

אותו גנרל היה חובב מוסיקה, והוא שמע על קונצרט בו אמורים היו להשתתף גדולי הנגנים, והמנצח על

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

גנרל בכיר שדרש בכל תוקף שיפנו
לו מקום בטיסה, הורידו ממנה את
המנצח הדגול, שלא יכול היה להגיע
בזמן, ולכן בוטל הקונצרט...

למותר לציין כי התקשורת
האמריקאית רעשה וגעשה על
השערורייה הזאת, ואותו גנרל בכיר
שחיפש כבוד, ספג בושות נוראות
בכל רחבי היבשת.

הרי לנו סופו של מבקש כבוד, שהביזיון
רודף אחריו.

כך גם קורח, שהיה מנושאי ארון
הקודש ולא הסתפק בכבוד שיש לו,
סופו היה שנבלע באדמה, הוא וכל
עדתו, ונותר שמו לדיראון לדורות
עולם, כסמל של מחלוקת שלא לשם
שמים.

שיש לו כרטיס, אבל אנשי הביטחון
של החברה הבהירו לו שזה לא נושא
לוויכוח, ועליו לעזוב את המטוס
לאלתר ולחפש טיסה חילופית.

בלית ברירה, ירד הנוסע מהמטוס,
והגנרל 'מנופח מחשיבות' עלה על
המטוס והתרווח על מושבו, שמח
וטוב לב שיצליח להגיע לקונצרט
בזמן.

לאחר כמה שעות טיסה, הגיע המטוס
ליעדו, והאיש מיהר אל האולם בו היה
אמור הקונצרט להיערך.

כאשר הגיע לאולם, גילה להפתעתו
שלט גדול המודיע שהקונצרט בוטל.

הוא החל לבדוק לסיבת הביטול ואז
נאמר לו כי מנצח התזמורת היה אמור
להגיע בטיסה לעיר, אלא שבגלל איזה

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה